

Ю.Є. Петруня, В.А. Туржанський*

Академія митної служби України,

*Державний науково-дослідний інститут митної справи

МИТНІ ПРОЦЕДУРИ В КОНТЕКСТІ ЗДІЙСНЕННЯ МИТНОГО ПОСТАУДИТУ

© Петруня Ю.Є., Туржанський В.А., 2014

Відображено підходи щодо сутності митних процедур у вітчизняному законодавстві із урахуванням положень митного законодавства ЄС та інших нормативно-правових актів ВМО, запропоновано скасувати термін “митний режим”, замінивши його терміном “митна процедура”, із внесенням відповідних змін до МКУ та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, особливу увагу звернено на документальні перевірки дотримання законодавства України з питань державної митної справи, які на практиці отримали назву “митного постаудиту”.

Ключові слова: митні процедури, митний постаудит, документальні перевірки, митні формальності, державна митна справа.

Yu. Ye. Petrunya, V. A. Turzhanskyi*

Academy of Customs Service of Ukraine,

*State Research Institute of Customs Affairs

CUSTOMS PROCEDURES IN THE IMPLEMENTATION OF POST-ENTRY AUDIT

© Petrunya Yu.Ye., Turzhanskyi V.A., 2014

The article shows the approaches to the nature of customs procedures in the national legislation, taking into account the provisions of the customs legislation of the European Union and other legal acts of the World Customs Organization. Today it is necessary to implement the EU experience in Ukraine in order to improve the system of customs control and provide a unified coherent mechanism of interaction between customs, tax and other regulatory agencies and economic operators. This issue is especially urgent when developing and implementing qualitative management decisions of the State Fiscal Service of Ukraine during planning, organization and implementation of customs control of foreign trade transactions, and in particular such form as post-clearance audit.

It is recognized that there is no single approach in the national legislation to the interpretation of the category “customs procedure”. Customs procedure means a body of rules determining conditions and procedure for disposal of goods in the customs territory of the country and beyond its borders, or a form of customs control.

It should be noted that categories “customs regime” and “customs procedure” are equal in international acts. Here one can mention the French root of the word “regime” which in the original means order of something. For example, similar definitions can be found in the Glossary of Customs Terms, published by the WCO, which as a synonym for the English term “customs procedure” gives the French one “régime douanier” that refers to “the regime used by Customs to the goods as objects of customs control”. It is possible to make a conclusion on the identification of “customs regime” and “customs procedure” categories having analyzed

the contents of the International Convention on Simplification and Harmonization of Customs Procedures where the terms “procedure” and “regime” are used as synonyms even in the names of copies in English and French.

Taking into consideration the European experience and inconsistencies of national legislation, we suggest cancelling the term “customs regime” and replacing it with the term “customs procedure” with the corresponding changes to the Customs Code of Ukraine and other regulatory and legal acts on the state customs affairs. Hereby the term “customs procedure” means a system of consistent actions of the subjects of customs relationships (concerning Customs clearance and customs control), the content and sequence of which depends on the declared purpose of movement of goods and vehicles across the customs border of Ukraine.

Considering customs procedures as a form of customs control we focus the attention on documentary checks of compliance with the law of Ukraine on the state customs affairs, which in practice is called “post-clearance audit”. It should be noted that there is no single definition of “post-clearance audit” in foreign literature and the following terms exist: “post-customs audit”, “post-customs control”, “post-clearance audit”, “post-clearance control”, “post-entry audit”. However, despite the variety of categorial definitions, the essence of all concepts is the interpretation of post-clearance audit as minimization of “passing” procedures and performance of customs control by means of further in-depth documentary checks of foreign economic activity after the fact of customs clearance of goods and vehicles. The Customs Code of Ukraine stipulates that authorized officials are allowed to conduct remote, on-site scheduled and unscheduled documentary audits of enterprises. During on-site scheduled and unscheduled documentary audits counter-checks can be conducted to clarify the issues of the audit.

The formation of the system of post-clearance audit in Ukraine has begun and gradually is being improved. The regulations governing the process of organizing, conducting and presenting the results of documentary checks on the compliance with the law of Ukraine on the state customs affairs have been developed and are being implemented into practice.

The post-clearance audit of foreign economic activity is a complex and continued process. And the quality and efficiency of customs procedures for carrying out documentary checks on compliance with the law of Ukraine on the state customs affairs depend on the fact how it is legally regulated and methodically secured.

Key words: customs procedures, post-clearance audit, documentary checks, customs formalities, state customs affairs.

Постановка проблеми. Необхідною умовою реалізації соціально-економічних перетворень в Україні є поступове приведення системи митного контролю до рівня європейських стандартів, забезпечення єдиного злагодженого механізму взаємодії митних, податкових, інших органів влади та суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності. Із створенням у грудні 2012 року Міністерства доходів і зборів України реорганізацією Державної податкової та Державної митної служб України [12] та його подальшої реорганізації перетворенням на Державну фіскальну службу [21] гостро стає питання пошуку нових підходів до розробки та реалізації ефективних управлінських рішень щодо організації митного контролю за зовнішньоекономічними операціями, і зокрема такої форми, як митний постаудит.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Порядок організації та здійснення митного постаудиту досліджує О. М. Вакульчик [3], Л. М. Івашова, В. Ю. Єдинак, Т. С. Єдинак [6]. Проте їх дослідження безпосередньо не присвячені процедурам митного контролю за етапами підготовки та здійснення митного аудиту в Україні. Організаційно-правові засади здійснення митних процедур (як сукупності дій) на морському транспорті досліджував С. А. Трофімов [9], а Л. М. Давиденко [5] – організаційно-правові аспекти забезпечення прав і свобод громадян під час митних процедур.

Формулювання цілі статті. Метою написання статті є дослідження сутності таких категорій, як “митна процедура”, “митний постаудит” та визначення їх взаємозв’язку при імplementації законодавства Європейського Союзу у державну митну справу України.

Виклад основного матеріалу. У вітчизняному законодавстві немає єдиного підходу до трактування категорії “митна процедура” (customs procedures). Найчастіше митну процедуру розглядають як сукупність норм, що визначають умови й порядок розпорядження товарами на митній території країни та поза її межами, або як форму митного контролю.

Сутність митних процедур розглядатимемо з погляду чинного законодавства України та ЄС. З прийняттям МКУ [8] в 2012 році, тлумачення митної термінології зазнало значних змін. Зокрема, визначено “митні процедури” як зумовлені метою переміщення товарів через митний кордон України сукупність митних формальностей та порядок їх виконання. Відповідно до цих змін, особливості перетину та оформлення різних видів транспорту були регламентовані вже не через митні процедури, а через митні формальності. Також МКУ [8] визначено, що “митна декларація” – заява встановленої форми, в якій особою зазначено митну процедуру, що підлягає застосуванню до товарів, та передбачені законодавством відомості про товари, умови і способи їх переміщення через митний кордон України та щодо нарахування митних платежів, необхідних для застосування цієї процедури. Зазначимо, в митній декларації код процедури наводиться в 37 графі “Процедура”. Відповідно до наказу Міністерства фінансів України № 651 від 30.05.2012 р. [15] та наказу Міністерства фінансів України № 623 від 29.05.2012 р. [14] у 37 графі “Процедура” митної декларації проставляється код процедури переміщення товарів відповідно до заявленого митного режиму, перші дві цифри якого – код митного режиму відповідно до класифікатора митних режимів, наступні дві – код попереднього митного режиму згідно з класифікатором митного режиму. Отже, код процедури є не чим іншим, як кодом митного режиму відповідно до класифікатора митних режимів, а перелік митних режимів також можна визначити як сукупність митних процедур.

Цікавими є результати аналізу нормативних документів ЄС щодо питань митного регулювання. Зазначимо, що в англомовних рекомендаціях ВМО необхідно розрізняти поняття “customs procedures” та “customs control procedures”. Зокрема, відповідно до Митного кодексу ЄС (Регламент Ради № 952 / 2013) категорія “митна процедура” ототожнена з категорією “митний режим”. Такий висновок дає нам змогу зробити переклад визначення “customs procedure” – будь-яка з наступних процедур, під яку можуть бути поміщені товари відповідно до Кодексу: а) випуск для вільного обігу; б) спеціальні процедури; в) експорт.

Треба зазначити, що інші міжнародно-правові акти також ототожнюють категорії “митний режим” та “митна процедура”. Як зазначає Б. А. Кормич, у цьому аспекті можна згадати і французьке коріння самого слова “режим”, яке в оригіналі означає послідовність здійснення чогонебудь. Так, наприклад, подібне ототожнення міститься у Словнику митних термінів, виданому ВМО, який як синонім англійського терміна “customs procedures” подає французький “régime douanier”, під яким розуміється “режим, який застосовується митницею до товарів, що виступають об’єктами митного контролю” [7]. Можна зробити висновок щодо ототожнення категорій “митний режим” та “митна процедура”, проаналізувавши Міжнародну конвенцію про спрощення та гармонізацію митних процедур, яка навіть у назві екземплярів англійською та французькими мовами використовує відповідно терміни “procedure” та “régime” як синоніми.

Зауважимо, що в Рамкових стандартах безпеки та спрощення міжнародної торгівлі ВМО [22] є поширеним поняття “customs control procedures”, проте чіткого тлумачення цього терміна немає. Зокрема, зазначено, що митна адміністрація повинна дотримуватись комплексних процедур митного контролю відповідно до Митних рекомендацій ВМО з комплексного управління ланцюгом поставок товарів (Customs Guidelines on Integrated Supply Chain Management) [24]. Проте в цьому документі також немає чіткого визначення терміна “customs procedures”. Крім того, зазначено, що застосування комплексних процедур митного контролю потребує наявності відповідних юридичних повноважень, які дають змогу вимагати від експортерів і перевізників заздалегідь подавати дані

митниці в електронному вигляді, щоб оцінити загрози безпеки. Водночас, комплексні процедури митного контролю передбачають встановлення між митними адміністраціями транскордонної співпраці у справі оцінки ризиків та митного контролю, щоб підвищити загальну безпеку і прискорити процедуру випуску, для чого потрібно відповідна правова база. Проведений аналіз дає можливість зробити висновки, що вживання категорії “customs control procedures” в Рамкових стандартах ВМО відбувається з позиції “здійснення митних операцій, щоб виконати митний контроль”.

Враховуючи європейський досвід і неузгодженості вітчизняного законодавства, пропонуємо термін “митний режим” скасувати, замінивши його терміном “митна процедура” із внесенням відповідних змін до Митного кодексу України та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи. Під **“митною процедурою”** розуміємо систему послідовних дій суб’єктів митних правовідносин (щодо митного оформлення та митного контролю) суть та послідовність яких залежить від заявленої мети переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

Водночас, чинне вітчизняне законодавство визначає митні процедури як форми митного контролю відповідно до наказу Державної митної служби України № 1514 від 22.12.2010 р. [17]. Серед форм митного контролю, визначених ст. 336 МКУ, особливе значення мають документальні перевірки дотримання законодавства України з питань державної митної справи. Отже, взаємозв’язок документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи та митних процедур має такий вигляд (рис. 1).

Питанням організації та здійснення митного контролю присвячений XI розділ МКУ. Митному контролю підлягають усі товари, транспортні засоби комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України.

На практиці розрізняють такі види митного контролю:

- попередній документальний контроль, який здійснюється у пунктах пропуску через державний кордон України;
- контроль під час митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення;
- митний постаудит – контроль після митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення [1, с. 159].

Зауважимо, що в іноземній літературі немає єдиного визначення “митного постаудиту”, а наявні такі терміни: “post-customs audit”, “post-customs control”, “post-clearance audit”, “post-clearance control”, “post-entry audit”. Однак, не зважаючи на різноманітність категоріального визначення, сутність усіх понять зводиться до того, що під митним постаудитом розуміють зведення до мінімуму “пропускних” процедур та здійснення митного контролю подальшою поглибленою документальною перевіркою суб’єкта зовнішньоекономічної діяльності після факту митного оформлення товарів та транспортних засобів.

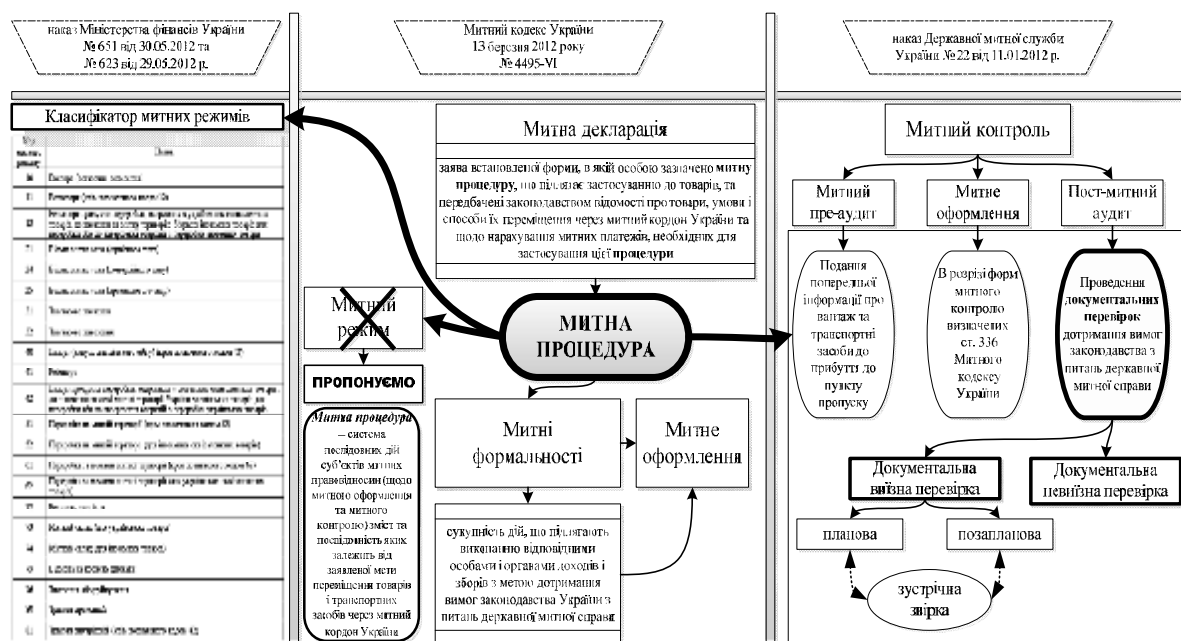
Досліджуючи зарубіжний досвід впровадження системи митного постаудиту, спостерігається ситуація, коли у багатьох країнах (країнах ЄС, учасниках СОТ), країнах пострадянського простору та Україні мета, завдання та функції митного постаудиту значно відрізняються [4, с. 72].

Відповідно до ст. 336 МКУ однією із форм митного контролю в Україні є проведення документальних перевірок підприємств – суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності щодо дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, зокрема своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів, які отримали назву “митного постаудиту”.

Метою проведення документальних перевірок підприємств є контроль за правильністю заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та достовірності зазначених у них даних, законності ввезення (пересилання) товарів на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивезення (пересилання) товарів за межі митної території України або за межі території вільної митної зони, а також своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати

митних платежів. Предметом таких перевірок є дотримання законодавства України з питань державної митної справи та здійснення контрольних заходів щодо:

- правильності визначення бази оподаткування, своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів;
- обґрунтованості та законності надання (отримання) пільг і звільнення від оподаткування;
- правильності класифікації згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності товарів, щодо яких проведено митне оформлення;
- відповідності фактичного використання переміщених через митний кордон України товарів заявленій меті такого переміщення та/або відповідності фінансових і бухгалтерських документів, звітів, договорів (контрактів), калькуляцій, інших документів підприємства, що перевіряється, інформації, зазначеній у митній декларації, декларації митної вартості, за якими проведено митне оформлення товарів у відповідному митному режимі;
- законності переміщення товарів через митний кордон України, зокрема ввезення товарів на територію вільної митної зони або їх вивезення з цієї території.

Взаємозв'язок митного постаудиту з митними процедурами

Документальні перевірки проводяться посадовими особами уповноважених структурних підрозділів органів доходів і зборів з урахуванням строків давності, визначених ст. 102 ПКУ [11]. Посадові особи органів доходів і зборів мають право провести документальну перевірку підприємства за період не пізніше закінчення 1095 дня, що настає за останнім днем граничного строку подання митної декларації та/або граничного строку сплати грошових зобов'язань, нарахуваних контролюючим органом, а якщо така митна декларація була надана пізніше, – за днем її фактичного подання.

МКУ встановлено, що посадові особи уповноважених структурних підрозділів органів доходів і зборів мають право проводити документальні невиїзні, документальні виїзні планові та документальні виїзні позапланові перевірки підприємств. Під час проведення документальної виїзної планової або документальної виїзної позапланової документальної перевірки підприємства з метою з'ясування питань перевірки посадові особи органів доходів і зборів мають право проводити зустрічні зв'язки.

Сьогодні нарізла необхідність перегляду теоретико-методичних засад митного постаудиту підприємств, моніторингу його нормативно-правового й інформаційного забезпечення, підходів

щодо організації та здійснення посадовими особами уповноважених структурних підрозділів митниць.

Процес формування системи митного постаудиту в Україні розпочався та поступово вдосконалюється. Розроблені та запроваджуються у практичну діяльність нормативно-правові акти, що регламентують процес організації, проведення та оформлення результатів документальних перевірок з питань дотримання законодавства України з державної митної справи.

Наказом ДМСУ від 5.01.2012 р. № 16 [18] затверджено Примірне положення про відділ (сектор) митного аудиту регіональної митниці, митниці. Це положення визначає компетенцію (права, завдання, функції) й організаційну структуру відділу (сектору) митниці, на який покладено функції організації та здійснення документальних виїзних (планових чи позапланових) і документальних невиїзних перевірок суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Наказом Міністерства доходів і зборів України від 16.01.2014 р. № 23 [13] затверджені Методичні рекомендації щодо порядку оформлення документів під час проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, а також реалізації їх матеріалів. Ці Методичні рекомендації розроблено відповідно до вимог ПКУ та МКУ і рекомендовані для застосування посадовими (службовими) особами митних органів під час організації та проведення документальних перевірок щодо дотримання законодавства з питань державної митної справи підприємствами. Розроблені Методичні рекомендації визначають порядок оформлення документів під час організації та проведення документальних перевірок підприємств (прийняття рішень про проведення (продовження строків, зупинення) перевірки підприємств; оформлення посвідчення на право проведення перевірки; особливості організації та проведення документальних планових перевірок; організація проведення документальних позапланових виїзних та невиїзних перевірок; окремі питання проведення документальних перевірок), а також оформлення та реалізація матеріалів документальних перевірок з питань державної митної справи. Але ці Методичні рекомендації не розкривають специфічні процедури митного постаудиту. Тому необхідно враховувати європейський досвід нормативно-правового забезпечення митного постаудиту. Документи, які регламентують саму процедуру проведення митного постаудиту працівниками митних органів, розроблені та застосовуються у країнах ЄС на рівні національного законодавства. Наприклад, у митній службі Болгарії подібний документ називається “Керівництвом для здійснення митного постаудиту”. Проте в Україні немає подібного документа. Тому виконавці НДР “Формування системи митного аудиту України” (реєстраційний номер 0112U003860), що виконувалась у Державному науково-дослідному інституті митної справи у 2012–2013 роках, розробили структуру Проекту “Керівництва з митного постаудиту” для України, яке умовно поділяється на два розділи: теоретичні засади здійснення митного постаудиту та шляхи його проведення.

Міністерство доходів і зборів України також видано наказ від 16.01.2014 р. № 22, який визначав Порядок організації роботи територіальних органів і структурних підрозділів Міндоходів під час проведення та реалізації матеріалів документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи. Проте цей наказ втратив чинність згідно з наказом Міністерства доходів і зборів України від 31.03.2014 р. № 217 [20].

При цьому порядок оформлення результатів проведення митними органами перевірок регламентується чинним наказом Міністерства фінансів України від 21.03.2012 р. № 377 [16]. Цей Порядок визначає документальне оформлення під час організації та проведення митного постаудиту; порядок оформлення та структура акта перевірки; порядок підписання, реєстрації та зберігання акта документальної перевірки дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

Згідно із Рекомендаціями Всесвітньої митної організації щодо митного постаудиту [23] в разі застосування методу аналізу ризиків і митного постаудиту, митниця може ефективніше зосередити свої ресурси та працювати в партнерстві з бізнес-спільнотою для поліпшення рівнів відповідності міжнародним нормам і сприяння торгівлі. Всесвітня митна організація під процесом митного постаудиту розуміє структуроване вивчення відповідних комерційних бізнес систем, договорів

купівлі-продажу, фінансових і нефінансових звітів, фізичних запасів товару та інших активів, як засіб вимірювання та поліпшення норм відповідності технічним стандартам.

Треба зазначити, що відповідно до затвердженої тимчасової типової структури територіальних органів Міндоходів від 26.04.2013 р. № 81 підрозділи митного аудиту виведені зі структури митниць. Сьогодні митним постаудитом займаються фахівці відділу податкового та митного аудиту головних управлінь Міндоходів, та його правонаступника Державної фіскальної служби. Щоб спростити процедури митного контролю, необхідно створити підрозділ митного аудиту у структурі митниць з метою забезпечення послідовного та дієвого митного контролю. Тобто, ефективність процедур митного контролю пов'язана із необхідністю чіткої концентрації функцій, пов'язаних з адмініструванням податків, у різних структурних підрозділах, але в межах єдиного митного блоку [19]. Про це свідчить і зарубіжний досвід організаційної побудови структур, до складу яких входять як податкові, так і митні органи.

Висновки. Враховуючи, що митний постаудит є механізмом спрощення процедур митного контролю, відсутність у системі митного контролю такого виду контролю, що оснований на методах аудиту призвела до порушення Україною взятого на себе зобов'язання під час приєднання до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур [10, стандартне правило 6.6].

Тому, враховуючи ці обставини, пропонуємо повернутися до ефективної системи митного постаудиту та створити підрозділи митного аудиту в структурі митниць й відновити підрозділ у структурі центральних органів.

Перехід від контролю на кордоні до митного постаудиту зазвичай займає декілька років, оскільки необхідно розробити нові процеси та процедури, а для працівників – отримати нові навички. Проте, реалізація митного постаудиту – це не окремий процес, а процес, що його потрібно ввести в широкий контекст спрощення торгівлі, спрощення процедур оформлення на кордоні, складських процедур та інших процедур. Після цього митний контроль, як правило, мігрує від кордону в середовище після ввезення (імпорту) товарів. Деякі митні адміністрації впровадили як перший крок так званий контроль після ввезення товарів до прийняття узгодженого митного постаудиту. Такий підхід рекомендовано застосовувати і в Україні.

Митний постаудит має такі переваги:

- торгові процедури спрощені на момент митного оформлення, оскільки контроль на кордоні скорочений;
- рівні ризику можуть бути легко оцінені і на них легко реагувати;
- ресурси митних адміністрацій використовуються ефективніше;
- митні органи можуть сприяти реалізації концепції добровільного відповідності та самооцінки;
- підозрювані у шахрайської діяльності суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності можуть бути ідентифіковані та відправлені у відповідний відділ для вжиття заходів;
- створює основи для оцінки подальшого права на статус уповноваженого економічного оператора (у разі потреби).

Крім того, спори між імпортерами та митними органами з питань митної вартості товарів, спричиняють затримки під час митного оформлення товарів, довготривалі судові процеси та створюють зайву напругу у відносинах між бізнесом та державними органами.

Виходом із цієї ситуації може стати перенесення акцентів контролю за митною вартістю товарів: з короткого часового відрізка, поки товари перебувають під митним контролем – на етап після випуску товарів. Переваги такого відходу такі:

- значне спрощення міжнародної торгівлі, що відповідає Кіотській конвенції з гармонізації та спрощення митних процедур;
- зменшення строків митного оформлення, реальне скорочення кількості документів для підтвердження митної вартості, що подаються під час митного оформлення;

- стимулювання митних органів до аргументованого доведення недостовірності заявленої митної вартості – це реалізація презумпції невинуватості декларанта;
- повна реалізація права декларанта надавати свої аргументи для захисту задекларованої митної вартості (як це передбачено Рішенням СОТ 6.1 “Випадки, коли митні адміністрації мають підстави сумніватися в достовірності або точності заявленої вартості”);
- надання більшого часу митниці для перевірки правильності визначення митної вартості (він не буде обмежений чотирма годинами, відведеними для митного оформлення);
- уніфікація порядку нарахування податкового зобов’язання контролюючим органом за результатами коригування митної вартості з порядком податкових донарахувань за Податковим кодексом України [3].

Потужним інструментом у цьому напрямі має стати міжнародна співпраця Державної фіскальної служби України щодо налагодження ефективного інформаційного обміну з податковими та митними адміністраціями більшості країн світу на основі міжнародних угод про взаємну допомогу в митних та податкових справах.

Митний постаудит суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності – складний і тривалий процес. І від того, наскільки він законодавчо регламентований та методично забезпечений, залежить якість та ефективність здійснення митних процедур під час документальних перевірок з дотримання законодавства України з питань державної митної справи.

1. *Актуальні питання теорії та практики митної справи: монографія; за заг. ред. І.Г. Бережнюка.* – Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. – 428 с. – (Митна справа в Україні. Т. 21).
2. Вакульчик О.М. Європейський досвід оцінки результатів впровадження системи спрощеного митного контролю та якості митного аудиту / О.М. Вакульчик, Т.С. Єдинак, К. С. Костюченко // *Вісник Академії митної служби України. Серія: “Економіка”.* – 2012. – № 1 (47). – С. 10–17.
3. Даньков І. Удосконалення митного законодавства – діалог між владою та бізнесом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.minrd.gov.ua/dumka-ekspertiv/129824.html>.
4. Єдинак Т.С. Постмитний аудит як фактор забезпечення економічної безпеки країни: зарубіжний досвід та українська перспектива / Т.С. Єдинак, В.Ю. Єдинак // *Вісник Академії митної служби України.* – 2008. – № 4. – С. 70–76.
5. Забезпечення прав і свобод громадян при здійсненні митних процедур (організаційно-правові аспекти) [Текст]: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Давиденко Леонід Миколайович; Національний ун-т держ. податкової служби України. – Ірпінь, 2007. – 20 с.
6. Івашова Л.М. Основи митного постаудиту: навч. посіб. / Л.М. Івашова, Т.С. Єдинак, В.Ю. Єдинак. – Дніпропетровськ: АМСУ, 2011. – 220 с.
7. Кормич Б.А. Митні режими як інститут митного права / Б.А. Кормич // *Митна справа.* – № 6. – 2013. – С. 86–92.
8. Митний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України [прийнято Верхов. Радою 13.03.2012 № 4495-VI]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
9. Митні процедури на морському транспорті: теоретичні й практичні аспекти [Текст]: монографія / С. А. Трофімов; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х.: Право, 2010. – 188 с.
10. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Киотська конвенція) [Електронний ресурс]: [затверджена Радою митного співробітництва 18.05.1973 р. у редакції Брюсельського Протоколу 1999 року]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_643.
11. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України [прийнято Верхов. Радою 02.12.2010 р. № 2755-VI]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
12. Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади [Електронний ресурс]: указ [видано Президентом України 24.12.2012 р. № 726/2012]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/726/2012>.
13. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку оформлення документів у ході проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, а також реалізації їх матеріалів [Електронний ресурс]: наказ [виданий Міністерством доходів і зборів України 16.01.2014 р. № 23]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-shodo-porjadku-o-doc175900.html>.
14. Про затвердження Переліку відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної

справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій, і Порядку їх ведення [Електронний ресурс]: наказ [виданий Міністерством фінансів України 29.05.2012 р. № 623]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0989-12>. 15. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа [Електронний ресурс]: наказ [виданий Міністерством фінансів України 30.05.2012 р. № 651]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>. 16. Про затвердження Порядку оформлення результатів проведення митними органами перевірок [Електронний ресурс]: наказ [виданий Міністерством фінансів України 21.03.2012 р. № 377]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0622-12>. 17. Про затвердження Порядку розроблення профілів ризику [Електронний ресурс]: наказ [виданий Державною митною службою України 22.10.2010 р. № 1514]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v1514342-10>. 18. Про затвердження Примірного положення про відділ (сектор) митного аудиту регіональної митниці, митниці [Електронний ресурс]: наказ [виданий Державною митною службою України 05.01.2012 № 16]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-primirnogo-polozhennja-pro-viddil-sektor--doc83472.html>. 19. Про надання пропозиції. – лист Міндоходів від 26.05.2014 р. № 99-24/1.2-02-03/2500. 20. Про скасування наказу Міндоходів від 16.01.2014 р. № 22 “Про затвердження Порядку організації роботи територіальних органів та структурних підрозділів Міндоходів при проведенні та реалізації матеріалів документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи” [Електронний ресурс]: наказ [виданий Міністерством доходів і зборів України 31.03.2014 р. № 217]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MDS00626.html. 21. Про утворення Державної фіскальної служби [Електронний ресурс]: постанова [прийнята Кабінетом Міністрів України 21.05.2014 р. № 160]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/cardnpd>. 22. Рамочные стандарты безопасности и облегчения мировой торговли: Всемирная таможенная организация, июнь 2005 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/976_003. 23. Рекомендации ВТАМО по пост-таможенному аудиту (ПТА) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <file:///C:/Users/%D0%97%D0%9C%D0%94/Downloads/3.1.%20%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B8%20%D0%92%D0%A2%D0%B0%D0%BC%D0%9E%20%D0%BF%D0%BE%20%D0%9F%D0%A2%D0%90%20%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C%201.pdf>; 24. Customs Guidelines on Integrated Supply Chain Management [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/resources/~/_/media/D81B2807C64A4B669942F88D51D5FCF6.ashx.